

Organiserad Brottslighet

- Att definiera ett problem.

Jasna Tabrizi och Sabrina Stusinski.

Sociologiska Institutionen

Kandidatuppsats i sociologi, 15 h.p.

Ht: 2014

Handledare: Amir Rostami

Stockholms
universitet

Sammanfattning

Det finns flertalet definitioner av organiserad brottslighet och detta leder till en begreppsförvirring. Därmed kommer i denna uppsats begreppet *organiserad brottslighet* problematiseras. Syftet med uppsatsen är att, genom att applicera EU:s definition av organiserad brottslighet på fiktiva fall exempel i tre filmer, undersöka om definitionen ger tydliga riktlinjer för identifikation av kriminella organisationer eller om den bidrar till den rådande begreppsförvirringen. Detta gör vi med följande frågeställning: *Vilka (typer av) organisationer kan definieras som organiserad brottslighet enligt EU:s definition?* Eftersom begreppet *organiserad brottslighet* antyder *organisering* valde vi att fördjupa oss i Göran Ahrnes organisationssociologiska synsätt. Dessutom användes hans teori för att kunna identifiera *organisationer* i vårt empiriska material som utgjordes av tre filmer där olika typer av kriminella grupperingar presenterades. Studien utfördes med hjälp av kvalitativ innehållsanalys. Resultaten visade att enligt Göran Ahrnes organisationssociologiska teori existerar organisationer i samtliga filmer. Vidare, trots att organisationerna i filmerna var väldigt åtskilda uppfyllde de EU:s definitions kriterier för organiserad brottslighet. Slutligen kom vi fram till att den stora problematiken ligger i begreppet *organisation* då det är alldeles för brett och kan feltolkas. Det andra problemet är att de befintliga definitioner som används idag misslyckas att lyfta upp det unika med organiserad brottslighet.

Nyckelord:

Organiserad brottslighet, Göran Ahrne, EU:s definition, organisation, gäng

Innehållsförteckning:

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.2 Avgränsningar	3
1.3 Disposition.....	3
2. Teoretisk utgångspunkt	3
2.1 Vad är en organisation enligt Göran Ahrne?	3
2.2 Kriterier för organisation	4
3. Tidigare forskning	6
3.1 Bakgrund.....	6
3.1.1 EU:s definition av organiserad brottslighet:.....	7
3.2 Det svårdefinierade fenomenet.....	7
3.3 Centrala kännetecken av organiserad brottslighet.....	11
4. Metod	15
4.1 Innehållsanalys.....	16
4.2 Urval och tillvägagångssätt.....	17
4.3 Litteratur.....	19
4.4 Tillförlighet	20
4.5 Etiska aspekter	20
5. Resultat & Analys	21
5.1 Kan organisation observeras i filmerna?	21
5.2 Hur skiljer sig organisationerna observerade i filmerna från varandra?.....	22
5.3 Klassas organisationer i filmerna som organiserad brottslighet enligt EU:s definition?	23
5.4 Slutsats.....	29
6. Diskussion med förslag till fortsatt forskning	30
7. Referenser	33

1. Inledning

“Dåligt genomtänkta definitioner är värre än inga alls”(Rosing, 2006:46).¹

När organiserad brottslighet sker lider människor både psykiskt och ekonomiskt. Det är en speciell typ av brottslighet som, på grund av sina storskaliga konsekvenser för samhället, tas på väldigt stort allvar av myndigheterna.² Organiserad brottslighet ska behandlas separat från övriga brott enligt Bengt Svenson som är rikspolischef och ordförande i Samverkansrådet - en myndighetsgemensam satsning mot organiserad brottslighet bestående av elva svenska myndigheter.³ I Sverige är det allt fler som vill i likhet med Australien och USA införa en straffskärpning i samband med gängmedlemskap.⁴ Detta eftersom organiserad brottslighet är en specifik typ av kriminalitet, med särskilda egenskaper som möjliggör exceptionellt samhällshotande aktiviteter. Specifikation av vem och vilka grupperingar som faller under begreppet organiserad brottslighet är väsentligt för instansernas förmåga att effektivt arbeta med och förebygga den typen av kriminalitet.⁵ I nuläget finns det väldigt många definitioner och spekulationer kring fenomenet.⁶ Hans Rosing (2006) hävdar att definitioner skapas för de begrepp som är viktiga att förstå på rätt sätt i dess sammanhang och att om definitionen misslyckas med detta kan den tillföra mer skada än nytta.⁷ Bristfällig definition av organiserad brottslighet kan leda till allvarliga konsekvenser såsom orättvisa domar för åtalade och att myndigheternas strategier mot kriminella gäng blir bristfälliga.⁸ Själva definitionernas primära syfte är att avgränsa begreppet.⁹ För att identifiera organiserad brottslighet utgår Rikskriminalpolisen i Sverige från EU:s definition som är tillräcklig bred för att kunna innefatta även mindre brottsliga aktiviteter och klassificera dem som organiserad

¹ Hans Rosing, *Att resonera logiskt: inledning till logikens grundbegrepp och metoder*, 2006, s.46.

² Brottsförebyggande rådet, *Lokal organiserad brottslighet – en handbok om motåtgärder*, 2010, s.13.

³ Polisen, *Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottsligheten*, 2013.

⁴ Amir Rostami, *Tusen fiender- en studie om de svenska gatugängen och dess ledare*, Linnéuniversitet, 2013, s.52.

⁵ Lars Korsell, *Hur organiserad är den organiserade brottsligheten*, 2008, s.196.

⁶ Brottsförebyggande rådet, *Lokal organiserad brottslighet – en handbok om motåtgärder*, 2010, s.22.

⁷ Rosing, 2006, s.49.

⁸ James O Finckenauer, *Trends in Organized Crime*, Volume:8 Issue:3, 2005, s.69.

⁹ Rosing, 2006, s.48.

brottslighet.¹⁰ När definitionen av organiserad brottslighet inte är tydligt avgränsad kan det leda till att den typen av kriminalitet inte längre behandlas som en speciell typ av brott, vilket leder till en allmän straffskärpning. I Grekland finns ett flertal fall där personer dömts enligt lag som gäller för organiserad brottslighet utan att ha varit verksamma i någon kriminell gruppering.¹¹

Hans Rosing menar att för att skapa en definition behövs ett omfattande förarbete i form av analys och skapelse av djup förståelse av ämnet.¹² Författaren Lars Korsell (2008) menar att organiseringsaspekten anses ligga till grund för att göra kriminella gäng mäktiga.¹³ Definitionen av organiserad brottslighet bör därför formuleras med förståelse av vad "organisation" och "organisering" innebär för att kunna avspegla fenomenets exceptionella struktur. Vidare, definitioners syfte är att öka klarheten av en viss företeelse.¹⁴ EU:s definition misslyckas att avgränsa det unika med organiserad brottslighet och istället skapar en förvirring. Amir Rostami (2013) anser att begreppsförvirringen leder till att det exceptionella brottet normaliseras och detta resulterar i att medborgliga rättigheter försämrats.¹⁵

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet: Syftet med uppsatsen är att, genom att applicera EU:s definition av organiserad brottslighet på fiktiva fall exempel i tre filmer, undersöka om definitionen ger tydliga riktlinjer för identifikation av kriminella organisationer eller om den bidrar till den rådande begreppsförvirringen.

Frågeställning: Vilka (typer av) organisationer kan definieras som organiserad brottslighet enligt EU:s definition?

Underfrågor:

¹⁰ Francesco A. Calderoni, *Definition That Could Not Work: The EU Framework Decision on the Fight against Organised Crime*, 2008, s.280.

¹¹ Elisabeth Symeonidou Katsanidou, *15 Eur. J. Crime Crim. L. & Crim. Just. 83 Towards a New Definition of Organised Crime in the European Union*, 2007, s.93.

¹² Rosing, 2006, s.48.

¹³ Korsell, 2008, s.197.

¹⁴ Rosing, 2006, s.49.

¹⁵ Rostami, 2013, s.53.

1. Kan *organisationer*, utifrån Göran Ahrnes organisationssociologiska teori observeras i filmerna?
2. Hur skiljer sig organisationer observerade i filmerna från varandra?
3. Klassas organisationer i filmerna som organiserad brottslighet enligt EU:s definition?

1.2 Avgränsningar

Vi valde Göran Ahrnes organisationsteori eftersom hans verk är väletablerade inom sociologi och vi var tvungna att avgränsa vårt teorival för att kunna utföra studien inom kandidatsuppsatsens tidsramar. Val av en annan teoretiker hade kunnat leda till att studieresultatet skiljer sig från den presenterade i vår uppsats. Detsamma gäller vid val av en annan definition av organiserad brottslighet än den som vi problematiserar i denna uppsats. Vi avgränsar oss till EU:s definition.

1.3 Disposition

I första avsnittet av uppsatsen kommer vi först presentera en inledning till uppsatsens problemområde, följt av syfte, frågeställning och avgränsningar. Detta för att förse läsaren med grundläggande information om uppsatsen. Det andra avsnittet handlar om teoretisk utgångspunkt. I detta avsnitt presenteras Göran Ahrnes organisationsteori. Hans sociologiska utgångspunkter är väsentliga för att studien ska utföras med en sociologisk relevans och för att vi inte ska tappa den under arbetets gång. Tredje avsnittet berör tidigare forskning, bakgrund och definition inom ämnet. Nästa avsnitt, metod, berättar om hur vi har gått till väga och vilken sorts material vi har använt oss av. I det femte kapitlet presenteras resultat och analys. Sista avsnittet är diskussion med förslag på fortsatt forskning med koppling till tidigare forskning och teori. Uppsatsen avslutas med avsnittet referenser.

2. Teoretisk utgångspunkt

2.1 Vad är en organisation enligt Göran Ahrne?

Göran Ahrne är professor i sociologi vid Stockholms Universitet (www.su.se). Ahrne har skrivit ett flertal böcker som avhandlar organisationssociologi. Hans teori går ut på att organisationer anses vara en länk mellan individer som gör att deras handlingsmöjligheter

ökar. Detta i sin tur skapar mänskliga processen såsom globalisering och demokrati.¹⁶ Han påstår att organisationer och institutioner inte är samma sak. Institutioner talar om hur sociala aktiviteter bör organiseras enligt kulturella regler. Därmed menar han att normer är detsamma som institutioner. Organisationer är förkroppsligade institutioner med en begränsad plats och har en tydligare roll i att bestämma över människors vardagsliv.¹⁷ Organisationen ger individen drivkraft, hjälpmedel och resurser medan det är individens fysiska kropp som handlar¹⁸. ”Människor gör saker därför att de tillhör organisationer, men ofta inte helhjärtat och ibland gör de saker de egentligen inte alls tror på. De handlar på rutin, medan de tänker på något annat”(Ahrne & Hedström, 1999, s.18).¹⁹ Ahrne hävdar att människor inom en organisation är utbytbara och därmed har organisationen en självständig tillvaro. Även de lämpligaste ledarna kan ersättas i en organisation, dock är dessa personer svårare att byta ut samt svårare att kontrollera.²⁰ Tillhörighet och identitet är de starkaste byggstenarna för en organisation. Därför är det omöjligt att införa förändringar inom organisationen utan tillåtelse från övriga medlemmar.²¹ I och med att det är svårt att förändra organisationer sker deras utveckling långsamt. Det tar oerhört långt tid att påverka eller ändra något inom en organisation samtidigt som den ändå förändras kontinuerligt.²²

2.2 Kriterier för organisation

Medlemskap

I en organisation är medlemskapet baserat på ett muntligt eller skriftligt löfte om ständig medverkan i organisationen. Detta leder oftast till att man parallellt med löftet för en viss organisation exkluderats från andra organisationer.²³ Att vara medlem innebär att man tillför något till organisationen i form av till exempel betalning av avgift.²⁴ När en medlem har

¹⁶ Göran Ahrne, *Social organizations: interaction inside, outside and between organizations*, London: Sage, 1994, s.50.

¹⁷ Ahrne, 1994, s.4-5.

¹⁸ Göran Ahrne, *Om sociologin och organisationsbegreppet*, Särtrycksserie Nr 2, 1991, s.17.

¹⁹ Göran Ahrne & Peter Hedström, *Organisationer och Samhälle. Analytiska Perspektiv*, Studentlitteratur AB, 1999, s.18.

²⁰ Ahrne, 1994, s.18.

²¹ Ahrne & Hedström, 1999, s.18.

²² Ibid. s.17-18.

²³ Ahrne, 1994, s.11.

²⁴ Ibid. s.18.

medverkat och hjälpt till i organisationen har denne svårare att lämna organisationen eller få tillbaka förmåner som motsvarar det man har investerat.²⁵

Hierarki med arbetsfördelning

Ahrne uppger att organisationer vanligtvis beskrivs som pyramider då de anses ha en hierarkisk struktur. I en organisation finns det alltid samarbete och kommunikation i de olika hierarkierna, klasserna och positionerna. Det är just på detta sätt som medlemmarna kontrolleras.²⁶

Kollektiva resurser

I en organisation finns kollektiva resurser i form av kunskap, boende, vapen och likvida medel. Dessa resurser fördelas mellan medlemmarna och detta sker mestadels till vissa parters fördel. Resurserna är eftersträvade av dem som vill ha ökad makt.²⁷ Individerna blir medlemmar i organisationer för att få saker de annars hade aldrig fått eller haft tillgång till.²⁸

Regler och kontroll

Författaren menar att det inte kan tas för givet att alla medlemmar i organisationen sköter sitt arbete. Det krävs kontroll för att se till att allting blir gjort och för att öka medlemmarnas motivation.²⁹ Om det inte finns någon sorts kontroll i organisationen finns det heller ingen fungerande organisation.³⁰ Individens beteende blir således registrerat över tid och medlemmarnas förmågor jämförs med varandra. När människor samarbetar får de makt och kan influera sin omgivning i en organisation.³¹ I en organisation finns alltid samarbete och kommunikation i de olika hierarkierna, klasserna och positionerna vilket möjliggör kontroll.³²

Sanktioner

Ahrne (1994) menar att medlemmarnas tillhörighet baseras på både rättigheter och skyldigheter i form av sanktioner. Individernas handlingar inom organisationen saknar personligt engagemang och utförs på grund av skyldighetsaspekten. Skyldigheter kan i vissa fall påtvingas medlemmarna.³³ I en organisation uppstår uppmuntrande drivkraft i form av

²⁵ Ahrne & Hedström, 1999, s.20.

²⁶ Ibid, s.7.

²⁷ Ahrne, 1994, s.15.

²⁸ Ibid, s.12.

²⁹ Ahrne, 1991, s.52.

³⁰ Ahrne & Hedström, 1999, s.25.

³¹ Ibid, s.33.

³² Ibid, s.47.

³³ Ahrne, 1994, s.55.

materiella belöningar, gemenskap, makt, pengar och utmärkelser men för att kunna få detta krävs ett samarbete.³⁴ Göran Ahrne (1994) påstår att alla dessa mönster är applicerbara på alla sorters organisationer.³⁵

3. Tidigare forskning

3.1 Bakgrund

1920-talet anses vara då organiserad brottslighet grundades. Detta i samband med införandet av alkoholrestriktioner vilket ledde till att lastfartyg med alkohol smugglades in från bland annat Tyskland och Estland till Sverige.³⁶ Redan under 1970-talet började organiserad brottslighet uppmärksammas och det gjordes försök till att åtgärda det.³⁷ Trots detta var det inte förens år 1998 då EU:s medlemsstater valde att urskilja organiserad brottslighet från övrig kriminalitet.³⁸ År 2000 var det Förenta nationernas (FN) tur att göra detsamma. Enligt EU parlamentet (2013) finns det en förenad kamp mot organiserad brottslighet både inom och utanför EU:s medlemsstater. Därmed hade EU parlamentet försökt att skapa en gemensam definition av organiserad brottslighet.³⁹ Efter misslyckade försök används det fortfarande idag en definition formulerat av Council of Europe året 1999. Definitionen är en lista kriterier baserade på en undersökning av organiserad brottslighet utförd inom länder i den Europeiska Unionen mellan 1996-1998.⁴⁰ Definitionen utgör en utgångspunkt för identifikation av organiserad brottslighet för medlemmar av EU inklusive Sverige.⁴¹

³⁴ Ahrne & Hedström, 1999, s.22-23.

³⁵ Ahrne, 1994, s.29.

³⁶ Lars Korsell & Helén Hansen, *Organiserad brottslighet– lösa maskor eller fasta nätverk*, Brottsförebyggande rådet, 2002, s.7.

³⁷ Korsell&Hansen, 2002, s.7.

³⁸ Regeringskansliet, *Genomförande av rådets rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet*, 2010, s.19.

³⁹ Piotr Bakowski, *The EU response to organized crime. Library Briefing Library of the European Parliament*, 2013, s.1.

⁴⁰ European Committee on crime problems (CDPC), *Report on the Organised Crime Situation in Council of Europe Member States – 1998*, 1999, s.61.

⁴¹ Council of Europe, *Organised crime situation report, Focus on the threat of economic crime*, 2005, s.21.

3.1.1 EU:s definition av organiserad brottslighet:

Minst sex av kriterierna nedan ska uppfyllas för att det ska röra sig om organiserad brottslighet. Punkterna 1, 3, 5 och 11 är obligatoriska.

- 1. Samarbete mellan fler än två personer.**
2. Egna tilldelade uppgifter åt var och en
- 3. Lång eller obegränsad utsträckning i tiden**
4. Någon form av disciplin och kontroll
- 5. Misstanke om allvarliga kriminella handlingar**
6. Verksamhet på lokal nivå
7. Användning av våld eller andra metoder för hot
8. Användning av kommersiella eller affärsmässiga strukturer
9. Deltagande i penningtvätt
10. Otillbörlig påverkan på politik, medier, offentlig förvaltning, rättsliga myndigheter eller ekonomi
- 11. Strävan efter vinning och/eller makt⁴²**

3.2 Det svårdefinierade fenomenet

Howard Abadinsky uppmärksammar problematiken med att definiera organiserad brottslighet och menar att det fortfarande inte har skapats en allmänt accepterad definition. Organiserad brottslighet är ett väldigt omdebatterat ämne men forskning visar att det är oklart vad det är som diskuteras.⁴³ Frank E. Hagan hävdar att det finns flera olika tolkningar av begreppet och att det inte verkar som att en konsensus kring begreppet kommer att uppnås inom en snar framtid.⁴⁴ Klaus von Lampe har skapat en innehållsrik hemsida med flertal publikationer, bland annat sina egna, som berör fenomenet. Där kan man se att det finns hela 180 olika definitioner av organiserad brottslighet i världen. Dessa är från flera olika källor så som vetenskapliga artiklar och böcker, uppslagsböcker, ordböcker, lagstiftningar med mera.⁴⁵ Lampes samling av definitioner illustrerar problematiken och missförstånd som råder kring

⁴² Polisen, "Grov organiserad brottslighet", 2014

⁴³ Howard Abadinsky, *Organized Crime Ninth (9th) Edition*, Wadsworth Publishing, 2009, s.2.

⁴⁴ Frank E. Hagen, *Organized crime and organized crime : indeterminate problems of definition*, Academy of criminal justice sciences, Baltimore, Maryland, 2006, s.127-128.

⁴⁵ Klaus von Lampe, *Definitions of Organized Crime*, s.2014.

försök att definiera organiserad brottslighet. På 1990-talet formulerades FN:s definition som exemplifierar hur svårt det är att utifrån de varierande definitionerna, skapa en enhetlig bild av organiserad brottslighet. Resultatet blev en väldigt bred definition för att passa i alla länder.⁴⁶ I Sverige används EU:s definition som liknar FN:s definition, därmed är den också väldigt bred.⁴⁷

Flertalet forskare har gjort försök att få fram de centrala egenskaper som skulle kunna definiera organiserad brottslighet. Ett populärt sätt som har tillämpats i detta syfte är att skapa en lista av egenskaper som kännetecknar fenomenet. Redan på 1980-talet har Frank Hagan och Michael Maltz gjort sådana listor och båda var mer eller mindre överlappande. Finckenauer (2005) har utifrån dessa sammanställt en egen lista av kännetecken hos den organiserade brottsligheten.⁴⁸ Listan är lång och påminner om EU:s definition. Dessutom saknar det de rättsliga myndigheternas utgångspunkt. Detta är viktigt eftersom myndigheter utför praktiskt arbete med organiserad brottslighet, vilket ger dem en annan typ av insyn jämfört med de forskarna som åskådar detta utifrån. Enligt Abadinsky (2009) kan man identifiera en rad centrala attribut som definierar organiserad brottslighet utifrån forskning och rättsliga myndigheter. Dessa ska påvisa de grundläggande drag hos den speciella typen av kriminalitet som anses vara organiserad och ska därefter behandlas som särskiljande från övriga brott.⁴⁹ Han kritiserar de befintliga definitionerna och gör ett försök till att framföra ett bättre förslag. Dock är hans lista nästintill identisk med EU:s definition vilket innebär att den är lika diffus. Analyser av Hagan och Albanese har identifierat de fyra mest återkommande kännetecknen av organiserad brottslighet utifrån flertalet artiklar skrivna av utvalda forskare, bland annat Abadinsky och Finckenauer.⁵⁰ De lyckas komprimera fenomenets kännetecken till färre punkter än övriga forskare. Dock är även deras få punkter tillräckligt ytliga för att teoretiskt kunna fånga in alla de kriterier som andra forskare presenterat. Utifrån flertalet definitioner av organiserad brottslighet har Lars Korsell och Paul Larsson formulerat två allmänna yttringar av fenomenet och menar att alla former av organiserad brottslighet sträcker

⁴⁶ James O Finckenauer, 2005, s.68.

⁴⁷ Lars Korsell, Daniel Vesterhav och Johanna Hagstedt, (red.), *Framväxten av och kännetecknen hos den organiserade brottsligheten i Sverige*, Brottsförebyggande rådet, 2012, s.4.

⁴⁸ Finckenauer, 2005, s.68.

⁴⁹ Abadinsky, 2009, s.2.

⁵⁰ Hagen, 2006, s.28.

sig mellan dessa två typer.⁵¹ Deras syn skiljer sig markant från de övriga forskarna. De försöker inte särskilja och definiera den exceptionella typen av brottslighet som är organiserad brottslighet. Deras förslag fångar istället upp den mesta typen av brottslighet så länge den är organiserad på något sätt.

Brottslighet

James O. Finckenauer menar att de flesta människor, i synnerhet i USA, associerar organiserad brottslighet med de kriminella gäng som uppmärksammas i media såsom italiensk maffia, kinesiska gäng, sydamerikansk narkotikatrafficking eller populära filmer som Gudfadern.⁵² Det finns en föreställning i USA att när individen ser ut på ett visst sätt och har någon slags kontakt med kriminella gäng klassificeras denne direkt som en medlem av dessa.⁵³ *Omnibus Crime Control and Safe Streets Act, Public Law* i USA formulerade 1968 en definition av organiserad brottslighet. Enligt denna definition var organiserad brottslighet olagliga aktiviteter utförda av medlemmar av en starkt organiserad och disciplinerad gruppering. Därefter följde en lista med exempel på brottsliga aktiviteter såsom prostitution, hasardspel, narkotikabrott med mera.⁵⁴ Enligt BRÅ (2012) handlar inte organiserad brottslighet om något specifikt brott utan om hur själva brottet har gått till. All sorts brott kan därför räknas som organiserad brottslighet om det uppfyller EU:s krav. Det finns historiska exempel på organiserad brottslighet i form av sjöröveri men i dagens samhälle rör det sig om narkotika, vapen, smuggling av människor, cigaretter och dopningspreparat.⁵⁵ I dagens Sverige finns kända gäng som ägnar sig åt kriminell verksamhet. En speciell typ av sådana gäng är Mc-gäng som Hells Angels och Bandidos. Sedan finns olika brödraskap såsom Original Gangsters (OG), Brödraskapet Wolfpack, Werewolf Legion, A.S.I.R. och Fucked For Life.⁵⁶

De mest grundläggande egenskaperna av organiserad brottslighet

Det som är gemensamt för organiserad brottslighet är att det handlar om grupper som ägnar sig åt kriminella handlingar.⁵⁷ Dessa gäng begår ofta brott i ekonomiskt syfte.⁵⁸ Brotten begås

⁵¹ Lars Korsell och Paul Larsson, *Organiserad brottslighet i Norden*, Nordisk Tidskrift for Kriminalvidenskab, 2010, s.429.

⁵² Finckenauer, 2005, s.63.

⁵³ Ibid, s.68-69.

⁵⁴ Brottsförebyggande rådet, 2012, s.4.

⁵⁵ Ibid, s.4.

⁵⁶ Brottsförebyggande rådet, 2010, s.24.

⁵⁷ Ibid, s.55.

metodiskt och målet är något slags vinning.⁵⁹ Enligt Abadinsky kan alla definitioner av organiserad brottslighet reduceras till två attribut nämligen, icke-ideologiska mål och våldsamt. Dessa inbakade i ett strukturerat nätverk möjliggör ett uppnående av ekonomiska och maktrelaterade mål.⁶⁰

Var ligger problemet?

Det är svårt att fånga upp essensen av organiserad brottslighet eftersom fenomenet studeras utifrån väldigt många perspektiv som producerar olika avbildningar av vad organiserad brottslighet är. Fenomenet har beskrivits av flertalet akademiker, journalister, myndigheter och kriminella.⁶¹ Dessutom varierar synen på organiserad brottslighet mellan olika länder.⁶² Vidare menar McCarthy (2011) att fenomenet är i ständig utveckling och är i sin natur föränderlig beroende på tid och rum. Enligt Frank E. Hagan (2006) är det svårt att hitta vetenskapliga tolkningar a begreppet eftersom det grundas i väldigt många och varierande uppfattningar som finns av fenomenet i samhället.⁶³ Dessutom präglas synen på organiserad brottslighet av många stereotyper.⁶⁴

Redan under 1970-talet uppmärksammade kriminologen Thorsten Selling problematiken kring begreppet organiserad brottslighet med fokus på delen som implicerar en "organisation". Senare på 1980-talet har *U. S President Commission on Organized Crime* i samma anda antytt att svårigheter med att definiera organiserad brottslighet kommer från ordet "organiserad".⁶⁵ Finckenauer (2005) påpekar att det är svårt att definiera vad "organiserad" betyder. Det är oklart hur man ska definiera graden av organisering mellan olika grupperingar och huruvida någon organisering överhuvudtaget sker.⁶⁶ Liknande tolkningsproblem påträffas i Sverige då det är svårt att applicera EU:s definition på specifika fall eftersom det kan vara omöjligt att avgöra om det finns någon slags arbetsdelning och om

⁵⁸ Brottsförebyggande rådet, 2012, s.20.

⁵⁹ Brottsförebyggande rådet, 2010, s.24.

⁶⁰ Howard Abadinsky, 2009, s.6.

⁶¹ Dennis M.P. McCarthy, *An Economic History of Organized Crime: A National and Transnational Approach*, 2011, s.1.

⁶² Ibid, s.14.

⁶³ Frank E. Hagen, 2006, s.127.

⁶⁴ James O Finckenauer, *Trends in Organized Crime. Volume:8 Issue:3*, 2005, s.64.

⁶⁵ Ibid, s.64.

⁶⁶ Ibid, s.69.

samarbetet har skett under längre tid.⁶⁷ Även om forskarna är eniga om var problematiken ligger har det inte gjorts några försök till att fördjupa sig i vad organisation och organisering innebär innan de presenterar sina förslag på fenomenets kännetecken. Detta gäller även EU:s definition som saknar den organisationsteoretiska utgångspunkten.

Organiseringsaspekten hos kriminella gäng är viktig eftersom det är just organisationsutformningen hos den som utgör grunden för maktcentralisering och större pengainsamling.⁶⁸ Abadinsky menar att den organiserade strukturen hos kriminella gäng möjliggör brottsliga handlingar i mycket större skala.⁶⁹ Dock är det inte helt klart att det går att generalisera att det är just någon slags organisationsstruktur som är utmärkande för kriminella gäng. I fall av narkotikabrott, som ofta utförs av kriminella gäng, finns det evidens som pekar på att det är just dess oorganiserade form som ger kraft till kriminaliteten. Det är just bristen på organisering som leder till att instanser upplever svårigheter med att upptäcka och jobba emot narkotikabrott.⁷⁰

3.3 Centrala kännetecken av organiserad brottslighet

Politik och korruption

Finckenauer säger att kriminella gäng inte har någon politisk agenda men att korruption är karakteristiskt för organiserade kriminella grupperingar dock inte nödvändigtvis tillämpad av alla. Kriminella gäng söker sig ofta till korruption eftersom det underlättar deras verksamhet och ger en viss immunitet inför lagen. Därför ska den ses som ett av elementen av organiserad brottslighet.⁷¹ Korruption och immunitet för lagen är en av de fyra mest frekventa attribut som lyfts upp av Hagan och Albanese i sina studier av organiserad brottslighet.⁷² Den första av de vanligaste punkterna som tas upp av forskarna enligt Howard Abadinsky är avsaknad av politiska mål. Det existerar ingen moral eller lag för dessa människor/organisationer. Dessa organisationer kan korrumpera tjänstemän och politiker för att kunna utföra sitt illegala arbete.⁷³

⁶⁷ Brottsförebyggande rådet, 2012, s.4.

⁶⁸ Korsell, 2008, s.197.

⁶⁹ Abadinsky, 2009, s.2.

⁷⁰ Korsell, 2008, s.197.

⁷¹ Finckenauer, 2005, s.67.

⁷² Hagen, 2006, s.128.

⁷³ Abadinsky, 2009, s.3-4.

Hierarki

Andra punkten listad av Abadinsky är att organisationer bygger på hierarki med en maktstruktur som delas i tre nivåer. Varje nivå erhåller makten över personer i steget under i hierarkin.⁷⁴ Det är diskutabelt ifall hierarkin måste utgöras av just tre nivåer och varför just den typen av hierarkisk uppdelning skulle känneteckna organiserad brottslighet bäst. Hierarki utgör också en av de fyra punkter som listas av Hagan och Albanese. De syftar på organiserad och kontinuerlig hierarkisk uppdelning men tar inte upp att den bör ha tre nivåer.⁷⁵ I deras analys saknas en förklaring till vad “organiserad och kontinuerlig hierarkisk uppdelning” innebär. Detta kan tolkas på flera olika sätt. Enligt Finckenauer är hierarkin inom organiserade grupperingar ganska lös och osynlig.⁷⁶ Egenskaperna “lös och osynlig” är ovanliga att tillskriva hierarkin då begreppet implicerar struktur och rangordning.

Kontroll och regler

Abadinsky tar upp att organisationer styrs av tydliga regler och förordningar som absolut måste följas. Detta sker i likhet med organisationen hos lagliga institutioner men skillnaden är att bestraffning sker med våld när reglerna bryts.⁷⁷ Även denna punkt, menar Hagan och Albanese, är ganska ovanlig och tas endast upp i två böcker som handlar om organiserad brottslighet.⁷⁸ Finckenauer missar att inkludera de interna förhållningssätten som råder inom kriminella gäng.

Våld för att uppnå mål

Ett annat attribut Abadinsky lyfter upp är att medlemmar av kriminella gäng är villiga att använda våld. Våld utgör en resurs för att uppnå mål i form av pengar eller/och makt.⁷⁹ Våldsamhet och vinning från illegala aktiviteter är två av de fyra punkter listade av Hagan och Albanese och utgör två av de vanligaste attribut som övriga forskarna lyfter upp.⁸⁰ Våldsamhet eller hot om våld är en av de mest generella egenskaperna hos kriminella gäng enligt Finckenauer.⁸¹ Enligt Finckenauer drivs alla kriminella gäng av viljan av få ekonomisk vinst. Detta sker genom illegala sysselsättningar men även laglig verksamhet vid sidan av

⁷⁴ Ibid, 2009, s.3-4.

⁷⁵ Hagen, 2006, s.128.

⁷⁶ Finckenauer, 2005, s.65

⁷⁷ Abadinsky, 2009, s.4-5.

⁷⁸ Hagen, 2006, s.130.

⁷⁹ Abadinsky, 2009, s.4-5.

⁸⁰ Hagen, 2006, s.129.

⁸¹ Finckenauer, 2005, s.66.

dessa.⁸² Finckenauer specificerar att målet för kriminella gäng endast är ekonomisk vinning. Han utesluter andra sorters vinning, såsom makt, vilket andra forskare menar är vanligt för kriminella gäng att sträva efter.

Kontinuitet

“Förevisa sig” utgör en annan punkt som Abadinsky tar upp. Det som menas med det är att organisationer är formade på ett sätt som tillåter dem att finnas oberoende av medlemmarna. I fall en medlem lämnar gänget kan denne ersättas av en annan utan att verksamheten lider av det.⁸³ Finckenauer menar i enighet med Abadinsky att ett centralt kännetecken för kriminella gäng är att de är kontinuerliga samt att medlemmarna och ledarna kan ersättas vilket gör dem till oberoende entiteter.⁸⁴ Detta är en punkt som uppmärksammas av flertalet författare av böcker om organiserad brottslighet, såsom Grennan&Britz, Albanese, Lyman&Potter, Kenney&Finckenauer, men är inte den mest frekventa.⁸⁵

Subkultur

Vidare, säger Abadinsky att kriminella gäng utgör en unik subkultur och med det menar han att de manifesterar sin tillhörighet genom en alternativ livsstil som innefattar kriminell verksamhet. Personer inom kriminella gäng ser sig själva som avskilda det konventionella samhället och vill inte lyda dess regler och system.⁸⁶ Påståendet att kriminella gäng utgör en subkultur är ganska ovanligt hos forskarna som studerar organiserad brottslighet och tas inte upp i Hagans och Albaneses analys eller av Finckenauer .

Monopol

Abadinskys näst sista punkt är att organisationer är monopolistiska. Kriminella organisationer undviker all sorts konkurrens och eftersträvar fullmakt över ett visst område.⁸⁷ Den punkten är inte heller en av de vanligaste men förekommer hos ett fåtal forskare enligt Albanese och Hagan.⁸⁸ Detta är ännu en till punkt som är unik men tas upp av Abadinsky då han listar upp mest punkter av alla forskarna.

Medlemskap

⁸² Finckenauer , 2005, s.66.

⁸³ Howard Abadinsky, 2009, s.4-5.

⁸⁴ James O Finckenauer, 2005, s.66.

⁸⁵ Frank E. Hagen, 2006, s.130.

⁸⁶ Howard Abadinsky, 2009, s.4-5.

⁸⁷ Ibid, s.4-5.

⁸⁸ Frank E. Hagen, 2006, s.129.

Abadinsky säger att ett av attributen hos organiserade grupper är begränsat eller exklusivt medlemskap. För att bli medlem måste kandidaten ansöka och sedan gå igenom en provningsperiod. Provningstiden är till för att se om personen i fråga är kvalificerad till att vara med i grupperingen och går ofta ut på att kandidaten måste bryta mot lagen. Denna period kan pågå från flera månader till flera år. I och med medlemskap blir man som en familj, där man klär sig på ett visst sätt, tatuerar sig och bär särskiljande smycken.⁸⁹ Restriktivt medlemskap är inte en av de fyra mest uppmärksammade attribut av forskarna enligt Hagan och Albanese. Denna punkt är relativt ovanlig men Abadinsky är inte ensam om att identifiera den.

Finckenaue säger att medlemskapet i kriminella gäng är begränsat och kandidater måste bevisa att de är värdiga att vara med i organisationen. Symboler för att visa sin tillhörighet för andra tillämpas i form av tatueringar och kläder.⁹⁰ Cressey (1969) och Organized Crime Task Force (1967) inkluderade samma attribut i sina definitioner.⁹¹

Broderskap

Medlemskapsaspekten med dess attribut listade av forskarna ovan påminner om det som Korsell och Larsson kallar för broderskap och menar att detta utgör en av de två centrala typer av organiserad brottslighet. Broderskap grundas i kamratskap där medlemmarna känner gemenskap med varandra. Namnet associeras med familjära relationer och känsla av stark tillhörighet vilket är viktigare än ekonomiskt vinning och verkliga familjeband. Detta är ett ovanligt attribut listad av de övriga forskarna där de menar att strävan efter någon slags vinning är viktigare än tillhörigheten. Tillhörigheten manifesteras och förstärks genom tillämpning av symboler, särskiljande utseende och livsstil. Medlemskapen fås oftast genom särskild provning och ritualer därefter erbjuds skydd när man är med i broderskapet. Detta leder till att det uppstår solidaritet baserad på heder och ära inom gruppen medan tillhörighet av andra liknande grupperingar uppfattas som hot.⁹² Broderskapsgrupperingar, som till exempel motorcykelklubbar, är ofta välkända och uppmärksammade av media. Det leder till att organiserad brottslighet ofta starkt associeras med mc-gäng och andra broderskap som syns för allmänheten.⁹³

⁸⁹ Abadinsky, 2009, s.3-4.

⁹⁰ Finckenaue, 2005, s.66.

⁹¹ Hagen, 2006, s.129.

⁹² Lars Korsell och Paul Larsson, *Organiserad brottslighet i Norden*, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab, 2010, s.430-431.

⁹³ *Ibid*, s.430-431.

Ad hoc grupperingar

Ad hoc grupperingar är en mycket vanligare typ av organiserad brottslighet menar Larsson och Korsell. Dessa eftersträvar anonymitet och vill skydda sin verksamhet genom att undvika uppmärksamhet. Ad hoc grupperingar skapas för att uppnå en viss ekonomisk vinning.⁹⁴ De strävar inte efter makt eller att påverka den politiska sfären och utgör inte ett hot mot samhället.⁹⁵ Medlemskapet baseras på färdigheter och egenskaper som är till nytta för det aktuella kriminella projektet. Organisationen formas efter uppdrag och saknar tillhörighetsaspekten. Därför är dessa grupperingar av lösare sort och medlemmarna byts ut. Eftersom organisationsstruktur är väldigt föränderlig är dessa grupperingar svåra att identifieras av tydligheterna.⁹⁶ Det är viktigt att påpeka att de flesta forskare anser att kontinuitet är en central aspekt av organiserad brottslighet vilket exkluderar ad hoc grupper på grund av dess tillfälliga natur.⁹⁷ Flertalet attribut listade av forskarna saknas hos Korsell och Larssons två kategorier av organiserad brottslighet, dock utesluts de inte heller i broderskapets fall. Det finns inga gemensamma attribut mellan ad hoc grupperingar och punkter listade av de andra forskarna. Korsell och Larsson är därför unika i sitt synsätt på organiserad brottslighet. Deras definition är väldigt bred och det finns nästan ingen avgränsning. Den enda tydliga avgränsningen är att brottet ska vara organiserat på något sätt utan att fördjupa sig i vad “*organisering*” betyder.

4. Metod

Vi vill med hjälp av metoden ta oss från problemformulering till att få bättre förståelse.⁹⁸ I det här avsnittet kommer vi att beskriva hur vi har gått till väga, vilka problem vi har stött på, etiska dilemman och funderingar kring tillförlitlighet. Det är väsentligt för studien att forskaren är medveten om de olika metoder som finns för att utifrån sitt syfte kunna välja den mest passande undersökningsmetoden. Vi har därför innan valet av metoden gått igenom de olika metoder som finns. Detta gjorde vi genom att återigen läsa kurslitteraturen men även läsa flertalet böcker utöver den obligatoriska. Den fundamentala uppdelningen är mellan

⁹⁴ Ibid, s.430-431.

⁹⁵ Ibid, s.432.

⁹⁶ Ibid, s.430.

⁹⁷ Ibid, s.429.

⁹⁸ Ahrne & Svensson, *Handbok i kvalitativa metoder*, Liber, 2011, s.19.

kvalitativa-kvantitativa ansatser.⁹⁹ Vi kommer i den här uppsatsen att använda oss av kvalitativ metod. I en kvalitativ studie studerar man abstrakta fenomen såsom känslor, tankar eller smak.¹⁰⁰ Kvalitativ metod är passande för vår studie då vi kommer att fördjupa oss i definitionen av organiserad brottslighet. Kritik riktas mot kvalitativ ansats då det anses vara omöjligt för författaren att inte ha någon förståelse.¹⁰¹ Reproducerbarhet av en studie är svårare i en kvalitativ undersökning eftersom den är påverkad av författarens subjektiva tolkning.¹⁰²

4.1 Innehållsanalys

I den här uppsatsen kommer vi använda oss av innehållsanalys för att undersöka hur applicerbar definitionen är. Det finns två inriktningar på innehållsanalys, en med kvantitativ och en med kvalitativ inriktning. Själva begreppet “innehållsanalys” innebär att man kvantifierar något i en text med utgångspunkt i ett forskningssyfte. Vi kommer att använda oss av den kvalitativa inriktningen där inga beräkningar förekommer.¹⁰³ Det väsentliga med innehållsanalys är att man kan komma åt människors åsikter och livsuppfattningar genom att analysera den mellanmänskliga kommunikationen för att sedan kunna sätta “etikett” på det man åskådar. I vårt fall är detta passande eftersom det vi letar efter i filmerna är just “etiketter” som utgörs av punkter listade i EU:s definition av organiserad brottslighet och punkter som kännetecknar *organisation* listade av Ahrne i hans organisationssociologiska teori. På så sätt kan vi besvara våra frågeställningar som går ut på att identifiera organiserad brottslighet och organisationer i filmerna. Vidare, enligt innehållsanalysen, bör man uppmärksamma likheter och skillnader mellan studieobjekt observerade i materialet för att kunna dra en slutsats vilket vi också tillämpar.¹⁰⁴

⁹⁹ Knut Halvorsen, *Samhällsvetenskaplig metod*, Lund: Studentlitteratur, 1992, s.78.

¹⁰⁰ Ahrne & Svensson, 2011, s.15.

¹⁰¹ Alan Bryman, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber ekonomi, Trelleborg, 2002, s.270.

¹⁰² Ibid, s.269.

¹⁰³ Göran Bergström & Kristina Boreus (red) *Textens Mening och Makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Studentlitteratur, 2012, s.50.

¹⁰⁴ Ibid, s.50.

4.2 Urval och tillvägagångssätt

Första steget i en innehållsanalys är formulering av forskningsproblem som man vill illustrera.¹⁰⁵ I denna uppsats vill vi illustrera problematiken med att identifiera organiserad brottslighet utifrån EU:s definition. Detta utförs genom att applicera definitionen på tre olika typer av kriminella "organisationer" för att se om alla tre klassificeras som organiserad brottslighet. Genom Göran Ahrnes organisationsteori har vi först skapat förståelse för vad "organisation" innebär, identifierat organisationer i filmerna och sedan analyserat skillnaderna mellan dessa.

Nästa steg i innehållsanalysen är att noggrant välja material och avgränsa sig. För att kunna göra ett korrekt urval ska man tänka på vad man egentligen vill säga utifrån sitt resultat.¹⁰⁶ Det urval som har gjorts i denna uppsats är kopplat till uppsatsens syfte. Vi hittade väldigt mycket forskning som behandlar fenomenet organiserad brottslighet och det var viktigt att, under sökningen, inte tappa fokus från att vår uppsats behandlar definitions- och begreppsaspekten och inte själva kriminaliteten. Vi har valt tre filmer där det finns grupper avvikande från varandra gällande genomförandet av brottsliga handlingar och brottstyp. Det vi vill säga med resultatet är hur tydliga riktlinjerna är listade i EU:s definition för identifiering av organiserad brottslighet. Definitionen förväntas vara avgränsad och tillräckligt tydlig för att kunna indikera en viss typ av brottslighet och exkludera en annan. Genom urval av väldigt olika fall kan definitionens tydlighet eller brist av densamma illustreras. Filmen *Blood in Blood out* valde vi eftersom den handlar om organiserad brottslighet utifrån den populära bilden i samhället och organisationer i filmen utgör ett typiskt fall av fenomenet. Sedan valde vi två filmer som handlade om brott men som utifrån den populära bilden av kriminella gäng inte anses handla om organiserad brottslighet. Vi valde en svensk film som heter *Ondskan* och den engelska filmen *Honour*.

Efter urvalet ska man bekanta sig med materialet. I vårt fall gjordes detta genom att titta på filmerna flera gånger. Vi pausade och spolade tillbaka till scener som var extra relevanta för vår studie som till exempel när vissa kriterier ur EU:s definition kunde observeras. Vi letade aktivt efter fragment ur filmerna som vi kunde sätta "etiketter" på. Näst sista steget blir att man tolkar det resultat man har kommit fram till och sedan diskuterar resultatet. Resultatet

¹⁰⁵ Bergström & Boreus (red), 2012, s.54.

¹⁰⁶ Ibid, s.54.

tolkade vi med hjälp av våra forskningsfrågor. Sista steget i en innehållsanalys för en kvalitativ ansats är att tydliggöra varför man inte har undersökt annat potentiellt material.¹⁰⁷ Vi anser att vårt urval av tre filmer var tillräckligt varierande för att illustrera problematiken med EU:s definition av organiserad brottslighet. Kvantiteten begränsades till tre filmer för att passa kandidatuppsatsens tidsramar. Flera andra filmer som handlar om organiserad brottslighet kunde användas istället. För att kunna begränsa oss har vi utgått från filmernas popularitet och tillgänglighet samt eftersträvat att de skiljer sig från varandra så mycket som möjligt.

Blood in blood out

Filmen *Blood in Blood out* handlar om gängmedlemskap. Huvudkaraktären Miklo är till hälften mexikan och hälften amerikan. På grund av sin blandade härkomst accepteras han inte i gänget Vatos Locos som består av personer med mexikansk bakgrund. Miklos kusin Paco innehar högst status i gruppen och är därför en ledargestalt för densamma. Miklo ser upp till Paco som han dock inte alltid drar jämnt med. Pacos halvbror Cruz försöker tona ner deras bråk. Vatos Locos' bråk med ett annat gäng Tres Puntos slutar med att Miklo hamnar i fängelse. Efter denna händelse går kusinerna skilda vägar. Miklo blir medlem i ett kriminellt gäng i fängelset som heter La Ondo och deras motto är att: för att kunna bli medlem måste du spilla blod, och enda utvägen från organisationen är att bli dödad (*blood in blood out*). Paco väljer i stället att lägga det kriminella livet bakom sig och blir narkotikapolis medan Cruz börjar ta droger. Miklo, som dödar för att bli medlem i La Ondo, blir senare gängets ledare. Vi kan i denna film se hur karaktärernas enkla, kärleksfulla liv förändras till något fruktansvärt.

Ondskan

Ondskan är en svensk film som handlar om en kille som heter Erik. Erik blir ständigt misshandlad av sin styvpappa. Detta leder till att Erik tar ut alla sina aggressioner i skolan, där han bland annat misshandlar andra elever. En dag när Erik kommer hem ser han att hans mamma har sålt alla deras tavlor för att ha råd att skicka Erik på en internatskola långt bort, vid namn Stjärnsberg. När Erik väl kommer till internatet träffa han sin rumskompis Pierre, som senare i filmen blir hans bästa vän. När de en dag sitter och äter råkar Erik säga "skit" vid matbordet och konsekvenserna blev att en av hans kompisar blev misshandlad. Detta tillåts av skolrådet eftersom i skolan gäller kamratuppfostran vilket innebär att det är eleverna själva

¹⁰⁷ Bergström & Boreus (red), 2012, s.87.

som får hålla ordning på Stjärnsberg. Erik gör sitt bästa för att inte hamna i slagsmål, eftersom han då kan bli relegerad. Han får stå ut med att bli kallad råtta, få en cigarett fimpad på bröstet, få fekalier kastade på sig mitt i natten med mera. Genomgående i filmen kan vi se Eriks försök att hantera skolans hårda system och mobbning.

Honour

Filmen Honour handlar om en familj från Indien som bor i London. Familjen består av en mamma, två söner och en dotter. Dottern, Mona, väljer att leva ett mer modernt liv än vad hennes mamma och bröder vill att hon ska göra. Mona jobbar som mäklare och där träffar hon en kille vid namn Tanvir, som kommer från en annan del av Indien, vilket inte accepteras av hennes familj. Mona och Tanvir bestämmer sig för att rymma ihop. Hennes bror Kasim som jobbar som polis får tag på Tanvir och hotar honom med att om han rymmer med Mona kommer någon av dem att bli dödade. Tanvir möter upp Mona och säger att det är bättre om de väntar med att rymma. Då åker Mona hem till sin mamma, där hon sedermera blir dödad. Det är i alla fall vad hon får hennes familj att tro, när de försöker gräva ner henne visar det sig att Mona lever och hon lyckas rymma. Mamman, som är den tydliga ledaren, vill se dottern död. Därför anlitar hon en prisjägare, som jobbar med att hitta flickor som har rymt från sin familj och överlämna dem till familjen så att de sedan kan döda henne och därmed bevara familjens heder. Det vi får se är en berättelse där en familj är villig att göra vad som helst för att inte dra skam över familjen.

4.3 Litteratur

Vi använde oss av Google Scholar och använde sökord, på både engelska och svenska, såsom “organiserad brottslighet”, “organiserad kriminalitet”, “organized crime” och “definition av organiserad brottslighet”. Vi letade efter artiklar som blev citerade av många och som har genomgått referentgranskning, även kallad peer review innan publicering: doktorsavhandlingar, artiklar, böcker och andra skrifter författade av forskare. Vidare, har vi använt oss av publikationer från Brottsförebyggande Rådets och Polisens hemsida. Vi har använt oss sparsamt av dessa källor eftersom dem inte har genomgått samma granskningsprocess. Vi valde att ha dem med eftersom det var svårt att hitta övrig svensk litteratur inom ämnet samt att vi anser att de publikationer vi valde bidrar till vår studie.

4.4 Tillförlighet

Vi har gjort vårt yttersta för att ha så hög validitet och reliabilitet som möjligt. Validitet innebär att man mäter det som är väsentligt för forskningen och reliabilitet innebär att man mäter på ett korrekt sätt. Genom att låta några utomstående läsa vår forskning och kommentera den har vi motverkat felbedömning av materialinsamlingen och analysen. Vi beskrev vårt tillvägagångssätt detaljerat för att läsaren ska kunna få förståelse för hur vi har tänkt och resonerat. I denna uppsats ska vi försöka uppnå djupare förståelse med hjälp av tolkningsläran hermeneutik, som betonar vikten av att se helheten och inte bara delar av bilden.¹⁰⁸ Hermeneutik handlar om inkännande, logik och empirisk kunskapslära.¹⁰⁹ Analysen ska utföras med hjälp av introspektion, som betyder att människor kan sätta sig in i andra människors livssituation och se hur de tänker och känner utan av behöva finna sig i deras situation.¹¹⁰

4.5 Etiska aspekter

Våra data består av tre filmer och tolkningen av dessa kan variera mellan olika individer. Genom att ha detta i åtanke försökte vi hålla oss så objektiva som möjligt. Dessutom försöker vi att detaljerat beskriva vårt tillvägagångssätt för att göra studien lättare att reproducera.

Det är viktigt att överväga studiens bidrag till forskningen med eventuella etiska problem. Eftersom att vi i vår kvalitativa studie inte använder oss av material insamlat av respondenter kommer inga uppgiftslämnare beröras av studieresultatet. För att stärka vår undersökning har vi reflekterat över övriga konsekvenser av vår studie.¹¹¹ Vi uttrycker tydligt att vår studie kan ha präglats av våra subjektiva tolkningar, även fast vi aktivt försökte motverka det. Det vi vill med vår studie är att väcka en diskussion kring begrepps användning och det specifika begreppet *organiserad brottslighet*.

¹⁰⁸ M Alvesson & K Sköldberg, *Tolkning och reflektion: vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*, Studenlitteratur, 2007, s.193.

¹⁰⁹ Torsten Thurén, *Vetenskapsteori för nybörjare*, Stockholm: Liber, 2007, s.103.

¹¹⁰ Thurén, 2007, s.4-5.

¹¹¹ *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, Utgivare:

5. Resultat & Analys

5.1 Kan organisation observeras i filmerna?

Blood in Blood out

Ett av Ahrnes kriterier för organisation är medlemskap. I filmen *Blood in Blood out* blir man gängmedlem genom att visa sig vara värdig. I gänget Vatos Locos fick Miklo skrämman iväg fienderna medan han i La Ondo fick i uppgift att mörda en annan person för att kunna bli medlem. För att något ska kunna kallas för en organisation måste det finnas hierarki med arbetsfördelning. I filmen ser vi en tydlig och stark hierarkisk ordning där det finns bestämda roller inom gänget. I La Ondo kallar de ledaren för "capitana" och ledarna har egna "soldater". Ahrne anser att medlemskap sker i form av ett muntligt eller skriftligt löfte och i båda gängen är det ett muntligt avtal. När Miklo blir medlem i La Ondo hålls det ett dop för honom där ledaren förklarar reglerna, Milko bekräftar att han accepterar detta genom att gestikulera La Ondos symbol med händerna. Alla i La Ondo och Vatos Locos har bestämda arbetsuppgifter. I La Ondo är det ledaren som ger order och även bestämmer om någon är tillräckligt kvalificerad för att vara medlem. Kollektiva resurser är ett krav enligt Ahrne om man ska klassas som organisation. I filmen ser vi kollektiva resurser i form av vapen, bostad och likvida medel. Ahrne tycker att det inte räcker med att bara ha en stark hierarkisk struktur; det måste även finnas regler och kontroll av medlemmarna för att det ska klassas som en organisation. En tydlig regel för dessa medlemmar är att aldrig säga emot sin ledare då det kan ha dödliga konsekvenser. Medlemmarna kontrolleras konstant av varandra och ledaren för att utföra sin uppgift på bästa möjliga sätt. Om man lyckas med det blir man belönad genom att bli medlem eller bli "capitana" men om man misslyckas utdelas straff av olika slag. Detta är sanktioner, som utgör den slutliga punkten i Ahrnes teori för organisation.

Ondskan

I filmen *Ondskan* baseras medlemskapet på hur länge man har studerat på skolan; ju högre årkurs desto högre "rang" och makt har man över sina kamrater. Det som möjliggjorde skapandet av en sådant maktfullt gäng i skolan var skolans system som tillämpade "kamratuppföstran". De äldre eleverna hade makt över de nykomna och yngre. Hierarki är ett annat kriterium som identifierar "organisation" enligt Ahrne. Det finns en stark hierarkisk uppdelning i hela skolan. Ju längre man har läst desto bättre villkor har man i skolan: mer

makt, bättre sovplats, bättre sittplats i matsalen där man får maten före andra m.m. Detta är de kollektiva resurser som grupperingens medlemmar delade på, vilket är ett annat kännetecken hos en "organisation" enligt Ahrne. När Erik kommer till internatskolan Stjärnsberg är det styrelseledaren Otto Silverhiem han möts av. Otto förklarar tydligt för Erik att "*ni i de lägre klasserna bor lite enklare, nästa år får du bo finare och till slut hamnar du att få bo på Olympen, där vi i fjärde ring har vår regim*". (Ondskan (2003) min. 9:45). Det finns en grupp som är högt uppsatt och har mycket makt över eleverna. Inom den gruppen finns ytterligare en hierarkisk uppdelning och arbetsfördelning. Det finns en tydlig ledare som har personer som han har makt över men som också har makten att ge order till andra medlemmar. Speciellt uppmärksammade är ledaren Otto som bland annat har till uppgift att bestraffa olydiga elever. Detta tyder på att det fanns regler (som kan brytas) och att det finns sanktioner, vilket enligt Ahrne kännetecknar "organisation". Det finns fler som hjälper till med uppgiften att få ordning på stökiga elever. Till exempel håller vissa i personen för att andra ska kunna binda fast denne.

Honour

Medlemskap i denna film baseras på släktskap, där man föds in i familjen och därmed blir en medlem i organisationen. I organisationen finns mamman, som även är en ledare, och två söner som hon delar arbetsuppgifter till och därmed utgörs kriterier nummer ett i Ahrnes teori. I och med detta uppfylls även den andra punkten som handlar om hierarki. Mamman är den tydliga ledaren och hon ger Kasim order som i sin tur ger order till lillebrodern. Deras kollektiva resurser är i form av boende, bil och likvida medel. I familjens organisation finns det tydliga regler och genom kontroll kan ledaren bestraffa medlemmarna om dessa bryter reglerna såsom Mona gör i filmen. Dock om man utför ett bra arbete blir man belönad. Kasim får höra av sin mor att alla flickor kommer vilja gifta sig med honom eftersom att han har gjort en så bra gärning. Därmed har filmen uppfyllt de två sista kriterierna som handlar om regler, kontroll och sanktioner.

5.2 Hur skiljer sig organisationerna observerade i filmerna från varandra?

I alla tre filmer kan "*organisationer*" utifrån Ahrnes organisations sociologiska perspektiv skönjas. De grupper som presenteras uppfyller Ahrnes kriterier för organisation: medlemskap, hierarki med arbetsfördelning, regler, kontroll och sanktioner. Vi har ytterligare kategoriserat

dessa organisationer utifrån skillnader mellan dem. Vi formulerar kategorierna utifrån de filmer vi valde till vår analys. De skulle kunna se annorlunda ut vid val av annat material.

Brödraskap

Den organisation som finns i filmen *Blood in Blood out* kallar vi för Brödraskap. Det som är utmärkande för den typen är att medlemskapet fås genom prövning som bevisar kvalificering och därefter är känslan av tillhörighet väldigt stark. De kollektiva resurserna är redskap för att utföra brott, samt pengar som fås genom brottslighet.

Sammanhållning/Kamratskap

Organisationen är en mäktig gruppering som formas inom en viss institution. I filmen *Ondskan* är institutionen en skola. För att bli medlem i kamratskapet, som i filmen är rådet på skolan, krävs det medlemskap i institutionen under en lång tid. Under tiden går man upp i nivå tills man hamnar i kamratskapet. Man befinner sig i ett visst kamratskap där alla har samma positioner inom institutionen. De kollektiva resurserna är institutionernas faciliteter. Ju längre medlemskap, desto bättre tillgängligt utrymme erbjuds.

Familj

Medlemskapet fås genom giftermål eller att man föds/adopteras in i familjen. Hierarkin inom familjen utformas på andra grunder än i övriga organisationer. Föräldrarna blir automatiskt "ledare" av organisationen. De kollektiva resurserna är gemensamt boende och de vuxna medlemmarnas inkomst.

5.3 Klassas organisationer i filmerna som organiserad brottslighet enligt EU:s definition?

Alla tre filmer som vi har analyserat skiljer sig markant från varandra. Första filmen, *Blood in blood out*, handlar om maffia-liknande gäng i enighet med den populära bilden av organiserad brottslighet som finns i samhället. Andra filmen, *Ondskan*, handlar om mobbning som utförs i skolmiljö. Det är svårt att tänka sig att filmen skulle ha med organiserad brottslighet att göra. Slutligen har vi valt en film om hedersrelaterat våld, *Honour*. Vi har applicerat EU:s definition av organiserad brottslighet på alla tre filmer för att se om de uppfyller dess kriterier, även fast det handlar om så pass olika typer av brott och organisationer. I dessa tre filmer

måste minst sex av de elva möjliga kriterierna utifrån EU:s definition uppfyllas för att det ska röra sig om organiserad brottslighet, och fyra av dessa kriterier är obligatoriska.

Blood in Blood out

I filmen *Blood in Blood out* kan kriminella gäng observeras, som uppfyller de fyra obligatoriska punkterna av EU:s definition för organiserad brottslighet. Vatos Locos är ett gäng som utgörs av fler än två personer. Det framstår inte exakt hur många de är, men man ser ett gäng på lokal nivå med cirka 20 medlemmar. La Ondo är ett betydligt större gäng och en polis uttrycker det i filmen genom att säga: *“Thing’s have been popping out all over the state”* (*Blood in Blood out* (1993) min. 1:31:48). Medlemmar av Vatos Locos och La Ondo mister ofta sitt liv och ersätts sedan med nya medlemmar. Medlemmarna är alltså utbytbara, och därmed har organisationen en oberoende existens som sker under obegränsad tid. Både dessa gäng är kontinuerliga och förekommer under en längre period.

Medlemmar i både Vatos Locos och La Ondo begår väldigt allvarliga brott och har tillgång till olika sorters vapen. Dessa kriminella handlingar utförs i strävan efter främst makt. De olika gängen försöker ständigt bevisa att de är mest mäktiga och farliga vilket de oftast gör genom att attackera konkurrerande gäng och skydda egna medlemmar. När Vatos Locos får en av sina medlemmar skadad av Tres Puntos bestämmer de sig för att hämnas. Miklo går mot Tres Puntos och säger: *“ You cut my carnal, i’m here to jack you off, puto!”* (*Blood in Blood out* (1993) min. 25:51). Han menar att genom att skada en medlem av hans gäng har Tres punto skadat hans “kött och blod” vilket de ska få betala för. Därefter misshandlas medlemmarna av Tres Puntos grovt. Ett annat sätt att manifesteras sin överlägsenhet är genom att utföra extrema handlingar som till exempel när Miklo, efter attacken på Tres Puntos, ristar in VL, som står för Vatos Locos, på ledarens bröst med hjälp av en kniv. Dessutom är nya medlemmar tvungna att begå brott för att bli accepterade i gänget, vilket illustreras när Miklo tvingas döda en medlem av det konkurrerade gänget för att bevisa sin lojalitet. I slutet av filmen går två gäng ihop och dödar totalt 17 medlemmar från ett annat gäng, bara för att bevisa att det är de som bestämmer i fängelset. Makt och tillhörighet är de centrala anledningarna till deras kriminella handlingar.

Man kan se arbetsfördelning hos organisationerna i enighet med punkt två av definitionen. Det finns regler för medlemskapet i gänget samt en förväntan på total solidaritet och lojalitet. När en uppgift, som att döda någon tilldelas, förväntas personen utföra detta, annars anses man vara illojal och bryta mot gängens regler. Uppgifter tilldelas utifrån deras

position i gänget. Punkten gällande disciplin och kontroll uppfylls också. Att inte lyda ledarens order eller visa illojalitet har dödliga konsekvenser. Detta illustreras med La Ondos motto "Blood in blood out" som innebär att för att bli en gängmedlem måste man döda för att bevisa att man är kvalificerat (blood in). Det finns ingen utväg från organisationen förutom döden (blood out). Det är alltså genom att spilla blod som man får tillhöra och identifiera sig med organisationen. Disciplin och kontroll är på så sätt påtvingat, samt att användning av våld eller andra metoder för hot illustreras. När Miklo har visat sin lojalitet genom att ha dödat fienden håller de sju skaparna av La Ondo ett dop för honom. Han har bevisat sitt värde och därmed blir han medlem i gänget. Hans uppgift är att lyda sin ledare utan att ifrågasätta densamme. Liknande situation sker hos Vatos Locos när Miklo har fått i uppgift att skrämja medlemmar av motståndsgänget. Efter att ha utfört uppgiften fick han en tatuering som symboliserar deras broderskap. Kontroll sker även medlemmarna emellan. Om en medlem visar sig illojal på något sätt skvallrar de andra till ledaren.

Man kan även se användning av kommersiella eller affärsmässiga strukturer, som är kriterium nummer sju för identifikation av organiserad brottslighet och deltagande i penningtvätt, kriterier nummer nio i EU:s definition. Gemensamt för medlemmarna av Vatos Locos och La Onda är att alla har tatuering med organisationens logo. De klär sig väldigt likt varandra (solglasögon, bandana, skjorta och linne). Det görs en del affärer inom fängelset, med kontaktpersoner utanför fängelset och även med fängelsets personal. En vakt i fängelset gör affärer med fångar vilket tolkas som otillbörlig påverkan på offentlig förvaltning - detta utgör nummer tio i EU:s definition. Exempel på detta sker när Miklo får tag i en bok som beskriver de affärer som gjorts i fängelset och där det står en av vakternas namn i. Inom de kriminella gängen i filmen rör sig en mängd olagliga och oregistrerade pengar. Dessa används som kapital för att starta nya "gäng" i andra delar av USA men också för att köpa in varor.

Ondskan

I filmen Ondskan ser vi ett tydligt samarbete mellan flera av de äldre eleverna som även är mobbarna på skolan. Det är de tolv elever som sitter i rådet som även bestämmer i skolan. Det första kriteriet i EU:s definition handlar om samarbete mellan fler än två personer och detta uppfylls i den här filmen. Brottsligheten sträcker sig så länge gänget går i skolan eller så länge skolpersonalen inte reagerar. Detta sker det vill säga under längre eller obestämd tid som är det tredje obligatoriska kriteriet.

Medlemmarna i organisationen utför allvarliga kriminella handlingar där de grovt misshandlar andra elever på skolan, bränner dem med cigaretter, kastar fekalier och knyter fast Erik på marken. I en scen som utspelar sig i matsalen kan vi se Erik provocera ledaren Otto genom att upprepande påpeka att det "luktar skit" vid matbordet. Detta gör Erik efter att han har hämnats på mobbarnas ledare och kastat fekalier på honom i liknelse av vad som har gjorts mot honom. Denna scen slutar med att Otto blir så arg att han slår sönder Eriks ansikte utan att Erik får göra motstånd. Otto slutar inte förrän en i personalen i skolan, en tjej som är kär i Erik, utbrister: "sluta". Erik är blodig i ansiktet och ser svimfärdig ut. Först då kommer rektorn fram och säger med lugn röst: "*Jag tror att det räcker nu, pojkar*" (Ondskan (2003) min. 51:51). När en elev bryter mot reglerna bestraffas denne och vid vägran av att ta emot bestraffning hamnar denne i "ringen". Ringen innebär att två av ledarna i organisationen slår tills personen ber om nåd och sedan kryper ut ur ringen. Att begå allvarliga kriminella handlingar är enligt EU en obligatorisk punkt vilket i filmen förekommer vid flera tillfällen.

Strävan efter makt är oerhört hög, därmed uppfylls detta kriterium utifrån definitionen. I hela filmen kan vi se hur mobbarna konstant gör allt för att visa sin överlägsenhet och påpeka att det är de som styr hela internatet och kamratuppföstran. Det finns en rädsla för att handla emot ledarens vilja. Pierre, som är Eriks bästa vän, blir orolig när Erik är olydig. I en scen säger Pierre: "*Du, varför gjorde du det inte bara? Du skulle ha gjort det, du måste bara göra...*" plötsligt avbryts han av Erik som säger: "*Jag vet, jag skulle ha putsat deras jävla skor men jag kunde inte!*" (Ondskan (2003) min. 25:31) Flera kände sig tvungna att handla emot sig själva, även de som tillhörde mobbarnas gäng men var lägre i hierarkin. Detta illustreras när en av mobbarna säger emot ledarna då de, med hjälp av övriga medlemmar av gänget, håller vatten på Erik och sedan lämnar honom utomhus.

I mobbarnas gäng är det stort fokus på disciplin och kontroll, vilket är punkt fyra i EU:s definition. Eleverna i skolan får absolut inte handla utan att ta hänsyn till rådande de skolreglerna. Det sker konstant kontroll av alla elever med tydliga regler som måste följas. Om man inte följer dessa regler blir det konsekvenser för personen i frågan, men också personens umgänge. Efter att en av medlemmarna ville bränna Eriks bästa vän, Pierre, med en cigarett säger ledaren Otto till Erik: "*Du vet, ingenting av det här skulle egentligen behöva hända. Om alla bara följde reglerna skulle allting vara mycket enklare. Det är därför det finns regler. Ska din vän här behöva lida bara för att du tycker att du står över alla. Du kan fundera lite på saken*" (Ondskan (2003) min. 69:49). Otto vill med sin handling visa att det är rådet som har makten och om man inte följer deras regler så lär det bli allvarliga

konsekvenser. Dessutom försöker han komma åt en extra känslig punkt hos Erik genom att skada hans vän. Efter att en av medlemmarna i rådet har kissat på Pierres säng säger Pierre till Erik: *“Förstår du inte vad det handlar om. Det är dig de vill åt. De har bara bytt taktik”*(Ondskan (2003) min. 65:50). Detta tolkas även som användning av våld eller andra metoder av hot vilket är ett av EU:s kriterier.

Det finns bestämda uppgifter för alla medlemmar i mobbarnas grupp. Ledarna av gänget står bakom det grövsta mobbningsutövandet, som till exempel att kasta fekalier och misshandla. Andra medlemmar får order från ledarna att utföra mildare uppgifter som att hålla i och binda de som ska bestraffas. Med detta uppfylls det andra kriteriet som är *“tilldelade uppgifter till var och en av medlemmarna”*.

Den sjätte punkten i EU:s definition är att den organiserade brottsligheten ska ske på lokal nivå. Rådsmedlemmarna har sin verksamhet i internatskolan Stjänsberg och det är där de leder mobbningsgänget.

Honour

I filmen samarbetar modern och de två bröderna i syfte att döda sin familjemedlem. Det är alltså samarbete som sker mellan fler än två personer vilket uppfyller det första obligatoriska kriteriet för EU:s definition. Vidare kan man observera att flera personer utanför familjen är mer eller mindre inblandade. Den obligatoriska punkten av definition nummer fem, misstanke om allvarliga kriminella handlingar, uppfylls av organisationen då deras verksamhet går ut på att utföra ett mord. Familjen försöker först att på egen hand döda Mona men efter ett misslyckat försök anställer de en professionell mördare. Mamman kräver Monas hjärta av prisjägaren. Hon vill ha sin dotters hjärta på bordet som bevis på att han verkligen har dödat henne.

Själva verksamheten, hedersrelaterat våld och mord, grundas i kulturella värderingar och framställs i filmen som kontinuerlig och oberoende från familjen. Prisjägaren som anställs av familjen är specialiserad på hedersmord, vilket han har utfört för ett flertal personer. Familjen uttrycker att det inte finns någon annan utväg från de rådande värderingarna. Modern säger att de måste döda flickan: *“(…) Or they will kill us all for the shame”* (Honour (2014) min. 50:54). De familjära värderingarna, reglerna och strukturen överförs från generation till generation. Man kan tolka det som att medlemmarna byts ut medan verksamheten fortsätter.

Detta innebär att den obligatoriska punkten om “lång eller obegränsad utsträckning i tid” också uppfylls.

Familjen strävar efter att bevara sin heder vilket tolkas som strävan efter en vinning. Makten över de rådande kulturella reglerna inom familjen upprätthålls genom den brottsliga händelsen. Vinningen i form av heder innebär även vinning i form av att familjen får respekt och att sönerna kommer att ses som hjältar. Mamman och Kasim är villiga att göra allt för att uppnå sitt mål även om det innebär att döda en familjemedlem. När Mona bryter familjens regler ska hon bestraffas. I en scen säger modern till Mona: *“I cant control you anymore (...) When a child brings you more pain then joy, what’s left?”* (Honour (2014) min. 9:37). Den obligatoriska punkten nummer elva utifrån EU:s definition, strävan efter vinning och/eller makt, uppfylls av organisationen.

Personerna som är inblandade i brottet tilldelas olika uppgifter. Mammans uppgift är främst att planera och ge order. Sönernas uppgifter är mer praktiska, som att döda och begrava Mona. I filmen kan vi se att mamman ger order till Kasim att döda Mona. Kasim är den äldsta sonen, som utför sin mors order och han i sin tur ger order till den yngre brodern. När Mona sitter och tittar på Tv kommer Kasim bakifrån med rep och försöker strypa henne. Mamman hjälper till genom att hålla hennes ben och lille brodern får hämta kistan för att lägga liket i. På så sätt sker det en arbetsdelning inom organisationen vilket är ett kriterium enligt EU:s definition för att identifiera av organiserad brottslighet.

När dottern uppför sig i oenighet med reglerna som finns inom familjen, ska hon straffas. Kontroll av Mona förekommer i form av förföljelser, hot och våld. Dessutom försöker familjen att nå Mona genom att hota hennes pojkvän. Mamman är den tydliga ledaren i organisationen och hennes roll är att bevara familjens heder genom att se till att alla följer regler och får konsekvenser om de bryter mot dem. Hon ger order till sina söner, som lyder hennes vilja näst intill utan att ifrågasätta den. Vid eventuella tvivel från sönernas sida förklarar och argumenterar modern varför det hon säger måste utföras. När Kasim tvivlar uppmuntrar mamman honom till att döda Mona genom att säga *“You need to take your children home one day, ishallah (...) Back home, you are king. Every mother is offering their daughter in marriage to you. Beautiful girl. Clean. Virgins. Girls who know the meaning of honour.”* (Honour (2014) min. 51:09). Kasim är mest lydiga och verksam vilket belönas med beröm av mamman: *“ (...)I wish i had three like you”* (Honour (2014) min. 51:32). Nummer

fyra av EUs definition: någon form av disciplin och kontroll uppfylls. Vidare, uppfylls punkt nummer sju: Användning av våld eller andra metoder för hot. Monas pojkvän gör slut med Mona efter att ha hotats av Kasim : “(...) *you meet her and you tell her, that runnin' away together ain't a smart thing to do. Cause at least one of you gonna end up dead*” (Honour, (2014) min. 41:27).

Eftersom det skedde pengartransaktioner mellan familjen och prisjägaren kan vi konstatera att kriteriet nummer åtta *Användning av kommersiella eller affärsmässiga strukturer* fullgörs. Både mamman och Kasim betalar en klumpsumma till prisjägaren för att hitta Mona. Hon avslutar konversationen med att säga “*business is business*” (Honour (2014) min. 25:11). Vidare utförs även påverkan på rättsliga myndigheter eftersom Kasim jobbar som polis och utnyttjar sin makt, tillgång till vapen och kunskap om det rättsliga systemet för att underlätta familjebrottet. Prisjägaren har haft ett mörkt förflutet, och beslutar sig för att sluta med sitt jobb. Han bestämmer sig istället för att hjälpa Mona och har planerat att fly iväg med henne. Kasim dyker upp och hotar dem med att han kommer att ljuga för polisen, genom att säga att hans syster har blivit kidnappad och det är prisjägaren som gömmer henne. Sedan upplyser han Kasim om att han har lagen på sin sida oavsett vad det än händer; detta trots att han själv som är brottslingen. “(..) *It's the police. Acting on the tip-off the officer attended a premises where it was alleged his sister was being held hostage. The informant gave sufficient reason to believe that firearms could be involved*” (Honour (2014) min. 1:26:14). All handling sker på lokal nivå, vilket är kriterium nummer sex av EU:s definition. De befinner sig i samma land och till och med samma stad, London.

5.4 Slutsats

Alla organisationer från filmerna vi valde till vår analys skulle kunna klassificeras som organiserad brottslighet då de uppfyller samtliga krav enligt EU:s definition. Kriminella gäng i filmen *Blood in Blood out* uppfyllde alla elva kriterier utifrån EU:s lista. Dessa organisationer är alltså renodlad organiserad brottslighet. Organisationen i filmen *Honour* är en familj som organiseras för att utföra ett mord. Även den klassas som organiserad brottslighet. Familjen uppfyller tio punkter listade av EU:s definition varav de fyra obligatoriska. De fullgör alltså bara en punkt mindre än de kriminella gäng som presenterades i *Blood in Blood out*. Organisationen i *Ondskan* uppfyller åtta, inklusive de fyra obligatoriska,

kriterierna utifrån EU:s definition. Grov typ av mobbning i skolan kan alltså klassas som organiserad brottslighet enligt EU:s definition.

6. Diskussion med förslag till fortsatt forskning

Vi har utgått från EU:s definition och prövat den på tre filmer som handlar om brott för att undersöka vilka typer av organisationer som klassas som organiserad brottslighet. Utifrån vår analys kan man se att den typen av organisation som presenteras i filmen *Blood in blood out* faller under definitionen för organiserad brottslighet angivet av EU. Detta är ett ganska förväntat resultat med tanke på att de kriminella gäng som presenteras i filmen passar även den populära bild som finns i samhället om vad organiserad brottslighet handlar om: italiensk maffia, kinesiska gäng, sydamerikansk narkotikatrafficking eller populära filmer som *Gudfadern*.¹¹² De tre filmerna är väldigt olika varandra och två av dessa är inte sådana som uppenbart handlar om organiserad brottslighet. Det har visat sig att EU:s definition av organiserad brottslighet är tillräckligt bred för att kunna appliceras på alla de filmer som vi har valt. Detta påvisar att, enligt definitionen, hedersmord och även vissa typer av mobbning kan klassas som organiserad brottslighet. EU:s definition likställer de kriminella broderskapen i *Blood in Blood out* med en grupp tonåringar som mobbar en klasskamrat.

Organiserad brottslighet är ett fenomen som på grund av dess natur, vilken tillåter storskaliga brott, ska behandlas separat från övriga typer av brott. När tillämpad definition av organiserad brottslighet är så bred att den fångar in väldigt många olika och även små brottsliga grupperingar, normaliseras den unika typen av brottslighet. Myndigheternas försök att behandla den organiserade kriminaliteten som separat från annan typ av brottslighet blir då omöjlig.

Detta kan leda till problem med utformning av lämplig lagstiftning för att hantera organiserad brottslighet. Införandet av straffskärpning för medlemmar av kriminella gäng blir ogenomförbar eftersom definitionen inte anger någon tydlig skillnad mellan organiserad och

¹¹² James O Finckenauer, *Trends in Organized Crime*, Volume:8 Issue:3, 2005, s.63.

oorganiserad brottslighet. Vidare kan mindre brottslingar straffas hårdare eftersom deras brott enligt EU:s definition kan klassas som organiserad brottslighet. När allt för många brottslingar straffas som om de var verksamma i organiserad brottslighet sker det istället en allmän straffskärpning. Detta i sin tur kan leda till att de brottslingar som annars inte skulle ansöka om medlemskap hos kriminella gäng ändå bestämmer sig för att göra det eftersom straffet blir detsamma.

Forskarna som vi använt oss av är eniga om att det råder en begreppsförvirring angående organiserad brottslighet. Begreppet implicerar någon slags *organisation*. Finckenuer menar att problematiken med befintliga definitioner av organiserad brottslighet ligger i delen som säger att brotten är organiserade. Han menar att det är svårt att identifiera den organisering som ska ske hos kriminella gäng då det är oklart vad *organisation* egentligen innebär.¹¹³ Vår analys har påvisat att utifrån Ahrnes organisationssociologiska syn kan väldigt många grupperingar klassas som "organisation". De flesta vardagliga grupperingar kan anses vara organisationer såsom vänskap och familj. Så fort det sker någon slags samarbete mellan personer sker även hierarki, arbetsfördelning, kontroll och regler, sanktioner, fördelning av kollektiva resurser och någon form av medlemskap. Dessa, menar Ahrne, kännetecknar en organisation.¹¹⁴

Det finns alltså något unikt med den typ av brottslighet som gör kriminella gäng exceptionellt farliga. Genom att implicera att det unika med organiserad brottslighet är just att den är "organiserad", samtidigt som "organisation" i sig är något vardagligt, misslyckas begreppet att belysa det exceptionella i själva fenomenet. Därmed stödjer vårt resultat Finckenuers påstående att "organisation" är den problematiska delen av begreppet. Att säga att organiserad brottslighet är "organiserad" gör alltså väldigt vag avgränsning av vilken typ av brottslighet det handlar om. Det verkar som att begreppet skapades utan en fördjupning i ordens betydelse. Ett ordval som belyser kriminella gängs unika egenskaper vore lämpligare.

Forskarna har skapat egna listor med egenskaper för organiserad brottslighet för att skapa bättre förslag än de befintliga. Även deras kriterier kan dock appliceras på alla de filmer vi har valt vilket påvisar att de är lika diffusa. Finckenuer listar upp flest kriterier. En logisk slutats

¹¹³ Finckenuer, 2005, s.69.

¹¹⁴ Ahrne, 1994, s.29.

är att ju fler kriterier desto mer avgränsning. Fickenauer använder sig av tre av fyra obligatoriska kriterier från EU:s definition, men det kriterium som han inte anser vara viktigt är att det måste vara mer än två medlemmar för att det ska kunna kvalificeras som organiserad brottslighet. Övriga kriterier, som är medlemskap, symbolik, kontinuitet, oberoende, användning av våld samt illegala verksamheter, är ungefär desamma som EU:s definition. Detta visar att även Fickenauers definition är problematisk då den är alldeles för lik EU:s.¹¹⁵ Att lista upp flertalet kriterier verkar inte kunna göra en tillräckligt avgränsad definition då båda definitioner visar sig vara väldigt breda.

Albanese och Hagan listar upp de fyra mest frekventa kännetecknen av organiserad brottslighet. Dessa är korruption och immunitet, hierarki, våldsamhet och vinning från illegala aktiviteter och inkluderas i de listor Finckenauer och Abadinsky har listat upp. Dessa kan ses som de mest allmänna egenskaper hos organiserad brottslighet. Dessa egenskaper räcker dock inte för att identifiera fenomenet då även dessa egenskaper förekommer hos alla organisationer från filmerna. Därmed är de inte tillräckligt avgränsade. Finckenauers kriterier är mer detaljerade. Han säger att kriminella organisationer endast är ute efter ekonomisk vinning och att hierarkin hos kriminella gäng är lös och otydlig.¹¹⁶ Dessa kriterier är diskutabla med tanke på att ingen av organisationerna från våra filmer hade ekonomisk vinning som huvudmål samt att hierarkin var en av de mest utmärkande egenskaperna. Dessa förekom inte ens hos kriminella gäng i filmen *Blood in Blood out* som är "renodlat" organiserad brottslighet enligt EU:s definition och ses som sådan av de flesta i samhället. Abadinsky listar upp ett ovanligt kriterium där han menar att kriminella gäng utgör även en unik subkultur.¹¹⁷ De flesta kriminella gäng kan sägas utgöra en subkultur då livsstilen måste utformas på ett visst sätt för att passa den kriminella verkligheten. Det är dock svårt att avgöra vad som skulle skilja livsstilar baserade på kriminalitet mellan kriminella gäng och konventionella brottslingar. Resten av Abadinskys kriterium är väldigt lika de övriga forskarna. Forskarnas förslag är alltså bristfälliga och löser inte problematiken med den rådande begreppsförvirringen kring organiserad brottslighet.

¹¹⁵ Finckenauer, 2005, s.81.

¹¹⁶ Finckenauer, 2005, s.65-67.

¹¹⁷ Abadinsky, 2009, s.4-5.

Det finns två huvudproblem med begreppet organiserad brottslighet. Det första är att den implicerar existens av "organisation" och begreppet "organisation" i sig är väldigt brett och missförstådd av många. Därför skulle den framtida forskningen kunna inrikta sig på att skapa en bättre benämning som avgränsar fenomenet och lyfter upp det unika med organiserad brottslighet. Det andra problemet är att de befintliga definitioner som finns och används idag misslyckas med att specificera det unika med fenomenet. För att skapa en korrekt benämning bör således en avgränsad definition av fenomenet skapas. För att en sådan definition ska kunna skapas måste särskiljande drag av organiserad brottslighet determineras.

7. Referenser

- Abadinsky, H. (2009). *Organized Crime Ninth (9th) Edition*. Wadsworth Publishing.
- Ahrne, G. & Hedström, P. (1999). *Organisationer och Samhälle: analytiska perspektiv*. Studentlitteratur AB.
- Ahrne, G. (1994). *Social organizations: interaction inside, outside and between organizations*. London: Sage.
- Ahrne, G. (1991). *Om sociologin och organisationsbegreppet*. Särtrycksserie Nr 28.
- Ahrne, G. & Svensson, P. (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Liber.
- Alvesson, M. & Sköldberg, M. (2007). *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Studentlitteratur.
- Bergström, G. & Boreus, K. (red.). (2012). *Textens Mening och Makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Trelleborg: Liber ekonomi.
- Finckenauer, J. O. (2005). *Trends in Organized Crime*. Volume:8 Issue:3.
- Halvorsen, K. (1992). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- von Lampe, K. (2009). Human Capital and Social Capital in Criminal Networks: introduction to the special issue on the 7th Blankensee Colloquium, s. 93-100 i *Trends in Organized Crime*.
- McCarthy, D. M. (2011). *An Economic History of Organized Crime: A National and Transnational Approach*.
- Rosing, H. (2006). *Att resonera logiskt: inledning till logikens grundbegrepp och metoder*.
- Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber.

Elektroniska källor:

Bakowski, P. (2013). *The EU response to organized crime. Library Briefing Library of the European Parliament*. Nedladdad 2015-01-06 från <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201309/20130912ATT71180/20130912ATT71180EN.pdf>

Brottsförebyggande rådet. (2010). *Lokal organiserad brottslighet – en handbok om motåtgärder*. Nedladdad 2014-11-27 från http://www.bra.se/download/18.744c0a913040e4033180005977/1309769436102/2010_lokal_organiserad_brottslighet.pdf

Calderoni, F. A. (2008). *Definition That Could Not Work: The EU Framework Decision on the Fight against Organised Crime*. Eur. J. Crime Crim. L. & Crim. Just. 265. Nedladdad 2014-10-28 från http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/eccc16&div=20&g_sent=1&collection=journals#290

Council of Europe. (2005). *Organised crime situation report. Focus on the threat of economic crime*. Nedladdad 2015-01-06 från <http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/organisedcrime/Report2005E.pdf>

European Committee on crime problems (CDPC). (1999). *Report on the Organised Crime Situation in Council of Europe Member States 1998*. Nedladdad 2015-01-06 från <http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/economiccrime/organisedcrime/Report1998E.pdf>

Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Vetenskapsrådetforskning. Nedladdad 2015-01-02 från <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Hagan, F. E. (2006). *Organized crime and organized crime: indeterminate problems of definition*. Baltimore, Maryland: Academy of criminal justice sciences. Nedladdad 2014-12-15 från <http://www.springerlink.com/content/5783j176t77x2hx5/?p=37bb8e080b3e4efcbd3caefb68d9df44&pi=0>

Korsell L. (2008). *Hur organiserad är den organiserade brottsligheten*. Nedladdad 2014-11-28 från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:142266/FULLTEXT02.pdf#page=186>

Korsell L. & Hansen H. (2002). *Organiserad brottslighet– lösa maskor eller fasta nätverk. Brottsförebyggande rådet*. Nedladdad 2015-01-06 från http://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f1800018063/1312187271235/2002_7_organiserad_brottslighet.pdf

Korsell L. & Larsson P. (2010). *Organiserad brottslighet i Norden, Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*. Nedladdad 2014-11-29 från <http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/174592/1/organiserad%20brottslighet.pdf>

Korsell, L. & Vesterhav, D. & Hagstedt, J. (red.). (2012). *Framväxten av och kännetecken hos den organiserade brottsligheten i Sverige*. Brottsförebyggande rådet. Nedladdad 2014-11-27 från

<https://www.bra.se/download/18.22a7170813a0d141d21800052658/1360329887944/15+Framväxten+av+och+kännetecken+hos+den+organiserade+brottsligheten+i+Sverige.pdf>

Katsanidou, E. S. (2007). *15 Eur. J. Crime Crim. L. & Crim. Just.* 83 *Towards a New Definition of Organised Crime in the European Union*. Nedladdad 2014-10-28 från http://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/eccc15&div=9&g_sent=1&collection=journals#99

von Lampe, K. (2014). *Definitions of Organized Crime*. Nedladdad 2014-12-10 från www.organized-crime.de/organizedcrimedefinitions.htm

von Lampe, K. (2005). *Trends in Organized Crime. National Strategy Information Center*. Volume 8, Issue 3, s.63-83. Nedladdad 2014-11-19 från <http://link.springer.com.ezp.sub.su.se/article/10.1007/s12117-005-1038-4#page-1> (Hämtad: 2014-11-27)

Polisen. (2014). *Grov organiserad brottslighet*. Nedladdad 2014-11-19 från <http://polisen.se/Norrbotten/Om-polisen/lan/No/op/Polisen-i-Norrbottens-land/Projekt-och-samverkan/Grov-organiserad-brottslighet/>

Polisen. (2013). *Myndigheter i samverkan mot den organiserade brottslighet*. Nedladdad 2014-11-29 från http://www.polisen.se/Global/www%20och%20Intrapolis/Rapporter-utredningar/01%20Polisen%20nationellt/Organiserad%20brottslighet/Myndigheter%20i%20samverkanGOB_2013_.pdf

Regeringskansliet. (2010). *Genomförande av rådets rambeslut om kampen mot organiserad brottslighet*. Nedladdad 2015-01-06 från <http://www.regeringen.se/sb/d/12846/a/149720>

Rostami, A. (2013). *Tusen fiender- en studie om de svenska gatugängen och dess ledare*, Linnéuniversitet. Nedladdad 2015-01-02 från http://lnu.se/polopoly_fs/1.80235!tusen%20fiender.pdf